

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України "Про внесення змін до деяких
законодавчих актів України щодо захисту прав осіб з числа
дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування,
які мають інвалідність, та сімей з дітьми"

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Кабінетом Міністрів України подано на розгляд парламенту проект Закону " про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту прав осіб з числа дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, які мають інвалідність" (реєстр. № 3594).

Цим проектом пропонуються зміни, які передбачають для осіб із числа дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, які мають інвалідність, продовження строку можливого проживання та виховання у прийомних сім'ях і дитячих будинках сімейного типу до 23-річного віку незалежно від того, чи навчаються вони у закладі загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти.

Цілком і повністю підтримуючи ідею законопроекту щодо посилення соціальних гарантій осіб з числа дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, які мають інвалідність, автори альтернативного проекту вважають на необхідне звернути увагу на більш широке коло питань соціального захисту дітей, які виховуються у багатодітних і прийомних сім'ях та дитячих будинках сімейного типу.

Пріоритетним напрямом роботи з такою категорією дітей, як діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування, має бути розвиток сімейних форм виховання. Тому держава повинна створювати належні матеріальні умови для влаштування таких дітей у сім'ї.

З цією метою Законом України "Про охорону дитинства" передбачено, зокрема, надання низки пільг для багатодітних і прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу, серед яких можна виділити:

1) 50-відсоткова знижка плати за користування житлом (квартирна плата) в межах норм, передбачених чинним законодавством;

2) 50-відсоткова знижка плати за користування комунальними послугами (газопостачання, електропостачання та інші послуги) та вартості скрапленого балонного газу для побутових потреб у межах норм, визначених законодавством;

3) 50-відсоткова знижка вартості палива, у тому числі рідкого, в межах норм, визначених законодавством, у разі якщо відповідні будинки не мають центрального опалення;

4) позачергове встановлення квартирних телефонів. Абонентна плата за користування квартирним телефоном встановлюється у розмірі 50 відсотків від затверджених тарифів.

Крім того, дітям з багатодітних сімей законом встановлені такі пільги:

1) безоплатне одержання ліків за рецептами лікарів;

2) щорічне медичне обстеження і диспансеризація в державних та комунальних закладах охорони здоров'я із залученням необхідних спеціалістів, а також компенсація витрат на зубопротезування;

3) першочергове обслуговування в лікувально-профілактичних закладах, аптеках та першочергова госпіталізація;

4) безоплатний проїзд усіма видами міського пасажирського транспорту (крім таксі), автомобільним транспортом загального користування в сільській місцевості, а також залізничним і водним транспортом приміського сполучення та автобусами приміських і міжміських маршрутів, у тому числі внутрірайонних, внутрі- та міжобласних незалежно від відстані та місця проживання за наявності посвідчення встановленого зразка, а в разі запровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду - також електронного квитка, який видається на безоплатній основі;

5) безоплатне одержання послуг з оздоровлення та відпочинку відповідно до Закону України "Про оздоровлення та відпочинок дітей".

У той же час, окремі із перелічених пільг надаються лише за умови, якщо розмір середньомісячного сукупного доходу сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні шість місяців не перевищує величини доходу, який дає право на податкову соціальну пільгу. Зазначене обмеження почало застосовуватися з 1 липня 2015 року у зв'язку з прийняттям Закону України "Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України" № 76-VIII від 28 грудня 2014 року.

Позбавлення права багатодітних і прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу на користування пільгами негативно відобразилося на їхньому і так скрутному матеріальному становищі. Крім того, обмеження пільг рівнем доходу стає перешкодою на шляху до розвитку сімейних форм виховання, часто є причиною відмови батьків-вихователів та прийомних батьків брати на виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування зважаючи на скрутне матеріальне становище.

Тому альтернативним законопроектом, на додаток до положень урядового проекту, пропонується вирішити питання забезпечення всіх багатодітних і прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу пільгами, які передбачені Законом України "Про охорону дитинства". Тим паче, такі державні гарантії вже мали зазначені сім'ї до 1 липня 2015 року.

2. Цілі і завдання прийняття акта

Основною метою прийняття законопроекту є відновлення і посилення рівня соціального захисту сімей, в яких виховуються діти.

3. Загальна характеристика і основні положення проекту акта

Проектом акта пропонується:

1) внести зміни до Сімейного кодексу України і Закону України "Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування", які передбачають, що особи із

числа дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, які мають інвалідність, мають право проживати та виховуватись у прийомних сім'ях, дитячих будинках сімейного типу до 23-річного віку незалежно від того, чи навчаються вони у закладі загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти;

2) виключити із статті 13 Закону України "Про охорону дитинства" норму, яка передбачає надання окремих пільг багатодітним і прийомним сім'ям та дитячим будинкам сімейного типу залежно від сукупного доходу сім'ї.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

У цій сфері правового регулювання діють Конституція України, Сімейний кодекс України, закони України "Про охорону дитинства", "Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування".

Реалізація законопроекту не потребує внесення змін до інших законодавчих актів України.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проекту на момент внесення не потребує додаткових фінансових витрат за рахунок Державного бюджету України.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття акта

Прийняття законопроекту та його реалізація сприятиме відновленню належного рівня соціального забезпечення багатодітних і прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу в частині реалізації права на пільги. Це у свою чергу стане стимулом для розвитку сімейних форм виховання, оскільки буде посилено матеріальні умови для виховання дітей у сім'ях.

Крім того, буде вирішено питання виховання осіб із числа дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, які мають інвалідність, у прийомних сім'ях і дитячих будинках сімейного типу до 23-річного віку незалежно від того, чи навчаються вони у закладі загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої, вищої освіти.

Народний депутат України

Королевська Н.Ю.

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Королевська Наталія Юріївна
Сертифікат: 20B4E4ED0D30998C040000007FAE280097386800
Дійсний до: 24.09.2020 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 128д9/1-2020/85614 від 24.06.2020

119791